

SNDVU

Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht

Palestrinastraat 1 b

3533 EH Utrecht

www.sndvu.nl

Jaarverslag 2016

Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	1
WIE ONDERSTEUNEN WIJ	2
HOE WIJ OPVANGEN	4
WELKE ONDERSTEUNING BIEDEN WIJ.....	5
Criteria voor ondersteuning	5
Beoordeling door INLIA	5
Sociaal/juridische begeleiding.....	5
Complexiteit neemt toe	6
OM WIE GAAT HET ALLEMAAL EN WAT ZIJN DE ACHTERGRONDEN	7
Medische problematiek.....	7
Cliënten met een aanvraag verblijf bij kind.....	7
Cliënten waarvoor een nieuwe asielpcedure opgestart wordt	8
Procedures Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM).....	9
Cliënten die slachtoffer zijn geworden van mensenhandel en/of uitbuiting	9
Cliënten die bezig zijn met de voorbereiding op terugkeer	9
Niet uitzetbaar en vanuit de rijksopvang op straat gezet	10
Cliënten die we om humanitaire redenen opvangen	11
EN WAT ZIJN DE RESULTATEN.....	12
Redenen voor instroom volwassen bewoners 2016	12
Redenen voor uitstroom volwassen bewoners over 2016	12
Anderen kiezen er voor om toch door te migreren naar een ander europees land:	13
Gemiddelde duur van de opvang 2016	13
ACTUALITEITEN SNDVU.....	15
Voorkomen uitzetting naar Burundi.....	15
Dammer Lamine terug naar Ivoorkust.....	16
Bezoek Europarlementariërs aan de SNDVU	16
ACTUALITEITEN UTRECHT	17
Workshop BBBB.....	17
Toekomst- en terugkeerproject Vluchtelingenwerk	17
ACTUALITEITEN LANDELIJK	18
Gemeenten mogen hun eigen opvangbeleid voor ongedocumenteerden maken.....	18
Nieuw beoordelingskader in herhaalde aanvragen	18
Hervorming Dublinsysteem.....	19
MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING 2016.....	20
Woonbegeleiding	20
Spreekuur.....	20
Sociale activering	21
Vrijwilligers en stagiaires	24
Website	24

DE SNDVU-ORGANISATIE	25
Doelstelling	25
Bestuur	25
Team	26
Huisvesting	26
OVERLEG MET ANDERE ORGANISATIES	27
FINANCIËN	28
Overzicht Baten en Lasten t.o.v. voorgaande jaren	28
Vaststellingen, Lopende Subsidies en Aanvragen	29
GOVERNANCE CODE	30
Inleiding	30
Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening	30
Eigen Verklaring	30
WET NORMERING TOPINKOMENS	31
AFKORTINGEN EN VERKLARENDE WOORDENLIJST	32

INLEIDING

Al sinds 2001 ondersteunt de SNDVU uitgeprocedeerde asielzoekers die geen recht meer hebben op overheidsvoorzieningen, maar wel in Nederland verblijven. Het betreft hier uitgeprocedeerde asielzoekers waarbij sprake is van perspectief in de vorm van een verblijfsprocedure (regulier of asiel), perspectief op terugkeer of waarbij sprake is van een schrijnende situatie. De SNDVU doet dat in nauw overleg met de Gemeente Utrecht en in toenemende samenwerking met andere organisaties die betrokken zijn bij de opvang en begeleiding van uitgeprocedeerde asielzoekers.

Dit jaarverslag laat zien wat een enorme diversiteit aan mensen een beroep doet op onze stichting. Divers, qua herkomst, vluchtgeschiedenis en ervaringen in ons land en divers qua perspectief. Eind 2016 waren dit 94 mensen uit 21 verschillende landen, mannen, vrouwen, gezinnen, mensen die zich voorbereiden op terugkeer en mensen die hoop hebben op een positieve uitspraak op hun herhaald asielverzoek. Inzicht in deze diversiteit maakt duidelijk dat simpele uitspraken over vluchtelingenbeleid zich niet verhouden tot de dagelijkse meestal complexe praktijk.

De in 2015 gestarte gesprekken tussen het kabinet en de gemeenten over een bestuursakkoord over de zgn. Bed-Bad-Brood-opvang zijn in november 2016 door het kabinet afgebroken. Hierbij was onder meer aan de orde welke opvang wel en welke niet aan uitgeprocedeerde asielzoekers verstrekt mocht worden en wat de verantwoordelijkheid van de gemeenten hierin kon zijn. Voor de Utrechtse situatie betekende dit dat het al jaren gevoerde beleid kon worden gecontinueerd, maar dat de sinds enkele jaren verstrekte financiële bijdrage door het Rijk aan de gemeente werd gestopt. In 2017 zal het nieuw te vormen kabinet ongetwijfeld beleid formuleren over deze opvang.

Ook in 2016 hebben vele mensen bijgedragen aan het werk van de SNDVU: de vrijwilligers, de medewerkers en de leden van het bestuur. Zij doen dat in de overtuiging dat het bieden van bed, bad, brood en begeleiding ervoor kan zorgen dat medemensen die “tussen de wielen zijn geraakt” weer een waardig leven kunnen gaan leiden in Nederland of in hun land van herkomst.

Henk Brandt
Voorzitter SNDVU
mei 2017

WIE ONDERSTEUNEN WIJ

Al sinds 2001 ondersteunt de SNDVU uitgeprocedeerde asielzoekers die geen recht meer hebben op overheidsvoorzieningen, maar wel in Nederland verblijven. Het betreft hier uitgeprocedeerde asielzoekers waarbij sprake is van perspectief in de vorm van een verblijfsprocedure (regulier of asiel), perspectief op terugkeer of waarbij sprake is van een schrijnende situatie.

De groep bestaat hoofdzakelijk uit alleenstaande mannen, alleenstaande vrouwen met enkele kinderen en een paar gezinnen. De SNDVU biedt ondersteuning door het geven van onderdak en leefgeld. Daarnaast worden mensen begeleid in hun sociaal/juridische procedures en worden activiteiten aangeboden.

Bewoners van de SNDVU hebben uiteenlopende achtergronden zowel cultureel, maatschappelijk als sociaal/psychisch en juridisch. Veelal speelt een meervoudige problematiek door de lange weg die zij achter zich hebben van jarenlange opvang, uitgeprocedeed raken, uitzettingen uit AZC's, vreemdelingendetentie, zwerven in de illegaliteit en psychische problemen die niet of laat herkend zijn of ontstaan zijn door het leven in de illegaliteit.

De hierboven beschreven groep duiden we aan met de term "volwassenen". Aanvullend hierop ondersteunt de SNDVU een groep die wordt aangeduid met de term "Ex-AMA's". Het betreft mensen die als minderjarige in Nederland zijn gekomen, maar inmiddels volwassen zijn. Zij worden sociaal/juridisch ondersteund door het Ex-AMA team van Vluchtelingenwerk. De SNDVU is verantwoordelijk voor de opvang, het verstrekken van leefgeld en de woonbegeleiding.

Tabel 1. Samenstelling groep cliënten

	1 januari 2016			31 december 2016		
	volwassen	Ex-AMA	Totaal	volwassen	Ex-AMA	Totaal
mannen	44	21	65	45	16	61
vrouwen	22	8	30	24	6	30
kinderen	2	0	2	3	0	3
Totaal	68	29	97	72	22	94

Kenmerkend voor de groep die in de opvang verblijft is dat zij afkomstig is uit conflictgebieden (bv. Afghanistan, Somalië), landen met een oorlogsverleden (bv. Sierra Leone, Guinee) of landen met een onderdrukkend regime (bv. Ethiopië en Eritrea). Landen of gebieden waar sprake is van een politiek zeer instabiel klimaat. Een aantal landen werkt daarbij niet mee aan terugkeer en het Nederlands asielbeleid biedt hierin geen oplossing. Als terugkeer niet lukt of niet mogelijk is worden mensen vanuit AZC's of detentiecentra op straat gezet. Zo neemt China al jaren geen mensen meer terug en werken landen als Sierra Leone, Ethiopië en Iran ook niet mee aan gedwongen terugkeer. Een probleem is vaak dat mensen niet (meer) over bewijzen van hun identiteit en nationaliteit beschikken, wat terugkeer soms onmogelijk maakt.

Suleyman verblijft al sinds 2008 in de opvang. In 2001 is hij gevlucht uit zijn geboorteland Sierra Leone. Omdat hij uiteindelijk geen verblijfsvergunning krijgt en de burgeroorlog in het land inmiddels voorbij is besluit Suleyman om terug te keren. Hij gaat naar de ambassade van Sierra Leone in Brussel, maar hij krijgt geen LP (Laissez Passer - een eenmalig reisdocument om terug te keren) omdat hij geen identiteitsdocumenten bezit. Ook het IOM (de Internationale Organisatie

voor Migratie) kan niets voor hem betekenen. Hij meldt zich aan voor bemiddeling bij de DT&V (Dienst Terugkeer & Vertrek). Tevergeefs, ook hen lukt het niet om een LP te verkrijgen voor Suleyman. Wij ondersteunen Suleyman met van alles om alsnog aan het reisdocument te komen. Uiteindelijk schakelen we een advocaat in Sierra Leone in die een geboorteakte weet te verkrijgen voor Suleyman en ook de ambassade verstrekt een verklaring die zijn Sierra Leone nationaliteit bevestigt. Met deze documenten probeert Suleyman alsnog een LP te krijgen. Hij gaat zelf naar de ambassade en als dat niet lukt probeert hij het wederom via de DT&V. Zonder resultaat; De ambassade geeft hem geen LP om terug te keren. De reden waarom blijft onduidelijk. Suleyman zit in zak en as; Hij krijgt geen verblijfsvergunning in Nederland, maar het lukt ook niet om terug te keren naar zijn geboorteland.

Onderstaande tabel laat zien hoe divers de samenstelling van onze bewoners is. De koploper is op dit moment Ethiopië. Maar er is ook een grote groep afkomstig uit Armenië, Eritrea, Guinee en Iran.

Tabel 2. Land van herkomst

	1 januari 2016		31 december 2016	
	volwassen	Ex-AMA	volwassen	Ex-AMA
Afghanistan	1	4	2	4
Algerije	2		1	
Armenië	9		9	
Azerbeidzjan	2		2	
Bangladesh	1	1		1
Benin			1	
Burkina Faso		1		
Burundi	3	2		1
China				1
Congo	2	1	2	1
Ethiopië	11	1	13	3
Eritrea	9	2	7	2
Guinee	7	9	7	4
Irak	1		3	
Iran	6		8	1
Ivoorkust	2	1	1	1
Liberia	2		2	
Libië			1	
Marokko			1	
Nigeria		1		
Sierra Leone	3	3	5	1
Soedan	1	1	1	1
Somalië	4	2	6	1
Tibet	1			
Zuid Soedan	1			
Totaal	68	29	72	22

HOE WIJ OPVANGEN

In 2016 ondersteunden wij in totaal 159 mensen (volwassenen en ex-ama's). De grootste groep wordt of is opgevangen in een van onze 21 huizen, verspreid over de stad. Een kleinere groep kreeg alleen leefgeld en had elders woonruimte.

Van de bewoners wordt een zekere mate van zelfredzaamheid gevraagd. Mensen die een zeer intensieve begeleiding nodig hebben, worden, indien mogelijk, doorverwezen naar andere organisaties. Afhankelijk van de urgentie worden mensen zo snel mogelijk geplaatst. Tot moment van plaatsing ontvangen mensen alleen leefgeld. Een enkeling ontvangt alleen leefgeld, en verblijft bij familie of vrienden of staat op de wachtlijst. Een aantal ontvangt alleen onderdak. Dit betreft mensen die leefgeld van het COA krijgen, maar in een woning van de SNDVU verblijven. Een aantal mensen met zware psychische problematiek en waarbij terugplaatsing niet meer verantwoord wordt geacht, wordt nog opgevangen. Mensen met een reguliere verblijfsvergunning verblijven in de opvang tot er reguliere huisvesting aangeboden wordt.

Instroom geschiedt voornamelijk vanuit de nachtopvang: Stichting Toevlucht en/of Weerdsingel.

De medewerkers van de SNDVU streven ernaar de samenstelling in de huizen zo stabiel mogelijk te houden. In principe wonen mannen en vrouwen gescheiden van elkaar. Er wordt zoveel mogelijk gestreefd naar een harmonieuze samenstelling van de groep bewoners in de huizen. Hierbij wordt rekening gehouden met afkomst, land van herkomst, leeftijd, geslacht en sociaal/psychische gesteldheid. De opvang is sober en tijdelijk van aard. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt met betrekking tot het maximaal aantal mensen in een huis. De inrichting van de huizen is hoofdzakelijk afkomstig van Stichting Emmaus of giften van particulieren. Incidenteel worden nieuwe spullen aangeschaft.

Tabel 3. Aard van de materiële ondersteuning

	1 januari 2016		31 december 2016	
	volwassen	Ex-AMA	volwassen	Ex-AMA
leefgeld	4	4	5	3
leefgeld en huisvesting	61	25	67	19
leefgeld en huur				
huisvesting	3			
Totaal	68	29	72	22

WELKE ONDERSTEUNING BIEDEN WIJ

Criteria voor ondersteuning

Om voor ondersteuning door de SNDVU in aanmerking te komen, geldt een aantal criteria waaronder:

- regiogebondenheid
- er is sprake van een procedure maar er is geen recht op een overheidsvoorziening
- er is een (reëel) perspectief op een procedure
- ter voorbereiding op terugkeer
- in incidentele gevallen kan er sprake zijn van een bijzonder schrijnende situatie

Clënten worden aangemeld door externe organisaties zoals het Ex-AMA team, Vluchtelingenwerk Nederland, STIL en IOM.

Beoordeling door INLIA

INLIA beoordeelt de dossiers op de criteria en, na toestemming van de gemeente, wordt de cliënt door de SNDVU geaccepteerd.

Asielzoekers die inmiddels niet meer minderjarig zijn worden opgevangen door de SNDVU en sociaal/juridisch begeleid door de medewerkers van het Ex-AMA team van Vluchtelingenwerk. De SNDVU en het Ex-AMA team overleggen regelmatig over de voortgang van de dossiers.

Sociaal/juridische begeleiding

Naast de opvang in de huizen en het verstrekken van leefgeld worden de volwassen bewoners sociaal/juridisch begeleid door daarvoor opgeleide medewerkers..

Door een intensieve begeleiding, gebaseerd op vertrouwen, wordt gepoogd een reëel perspectief te creëren. Dit kan soms lang duren, waarbij niet gewerkt wordt met termijnen. Hierbij is wel van belang dat mensen gemotiveerd zijn om hun huidige situatie te veranderen. Daarbij wordt gekeken of bijvoorbeeld alle asielaspecten goed bekeken zijn. De medewerkers ervaren dat mensen dan ook voelen dat ze serieus genomen worden.

Figuur 1. Jessie West

Als er juridisch geen mogelijkheden meer zijn wordt ook over terugkeer gesproken. Leven in de illegaliteit wordt niet als een oplossing gezien.

Complexiteit neemt toe

Als blijkt dat de eerste asielprocedure inhoudelijk niet goed bekeken is, wordt gekeken naar nieuwe mogelijkheden. Vaak zien we dat niet goed inhoudelijk op de zaak is ingegaan, maar mensen uitgeprocedeerd raken op vaak onbenullige tegenstrijdigheden. Iemand kan bijvoorbeeld politiek actief geweest zijn in het land van herkomst, er hebben martelingen plaatsgevonden, maar er zitten tegenstrijdigheden in zijn reisverhaal. Daarop wordt door de IND getwijfeld aan zijn geloofwaardigheid en raakt betrokkene uitgeprocedeerd. Met nieuwe feiten wordt alsnog gepoogd een nieuw asielverzoek in te dienen. Ook kan er sprake zijn van medische problematiek of spelen andere zaken een rol als bijvoorbeeld een kind in Nederland met de Nederlandse nationaliteit.

De complexiteit rondom de procedures is toegenomen. Advocaten krijgen steeds minder vergoedingen, waardoor zij lastigere zaken minder snel oppakken. Ook zien we dat steeds meer advocaten een bedrag in rekening brengen voor het behandelen van een zaak. Hierdoor is er steeds meer voorbereidend werk in zaken bij de sociaal/juridisch medewerkers komen te liggen.

OM WIE GAAT HET ALLEMAAL EN WAT ZIJN DE ACHTERGRONDEN

Medische problematiek

Cliënten met een psychische of psychiatrische aandoening

Dit betreft vaak zeer kwetsbare mensen, die door hun labiele situatie tussen de wal en het schip vallen. Zo biedt de SNDVU opvang aan een aantal mensen met diagnose schizofrenie. Ook wordt een aantal zeer depressieve mensen opgevangen en mensen met een post traumatisch stress syndroom (PTSS). Om tot een goede behandeling en begeleiding te komen is vooral voor deze groep een stabiele woonsituatie onontbeerlijk. Naast het bieden van een woonplek en sociale activering, onderhoudt de SNDVU contact met de behandelaars van deze mensen. Zo houden we een goed beeld van iemands situatie en kan een juridische procedure beter onderbouwd worden. Daarbij wordt onderzocht of behandeling en medicatie in het land van herkomst aanwezig zijn.

Cliënten met een (lichamelijke) medische problematiek.

Bij veel mensen die opgevangen worden is sprake van medische en/of psychische problematiek, door niet onderkende trauma's en het leven op straat, maar ook diabetes, HIV en blindheid. Sommige gevallen zijn daarbij zeer gecompliceerd van aard. We hebben momenteel bijvoorbeeld ook een man in de opvang die drie keer per week moet dialyseren en een man die een hersenbloeding heeft gehad en daardoor zijn leven lang aan de medicatie vastzit.

Begin 2015 kreeg Samir ineens gezondheidsklachten die hij niet meer zelf kon oplossen met een paracetamol of Rennie. Uit onderzoek door een arts bleek dat hij nog maar een nierfunctie van 2% had. Een hoge bloeddruk bleek de boosdoener, andere oorzaken zijn niet gevonden. Hij moest die dag meteen aan de dialyse en kreeg een tijdelijk katheter in zijn lies en nek. Hij dialyseert momenteel nog driemaal in de week in het ziekenhuis. Kort na de start van de dialyse is Samir bij ons de opvang ingestroomd. Wij ondersteunen hem in samenwerking met zijn advocaat in een medische verblijfsprocedure bij de immigratie- en naturalisatiedienst (IND). De IND heeft de aanvraag echter afgewezen, omdat Samir in theorie kan dialyseren in zijn geboorteland, Soedan. De feitelijke toegang tot deze zorg wordt echter niet door de IND meegenomen in hun beslissing. Wij hebben informatie waaruit blijkt dat dialyse soms mogelijk is, maar met de dood als gevolg. De medische zorg in Soedan is zeer slecht en er is onvoldoende capaciteit. Er is geen goede hygiëne, medicijnen zijn vaak niet voorradig en de data zijn meestal verlopen. De apparatuur waarmee gedialyseerd wordt is afkomstig uit China, is afgeschreven en zou niet meer gebruikt mogen worden. Daarnaast zou Samir de dialyse vanwege de hoge kosten nooit kunnen betalen. Feitelijke toegang tot de medisch noodzakelijke behandeling heeft hij dus niet, maar alsnog moet hij van de IND terugkeren, omdat de medische zorg in theorie wel beschikbaar zou zijn.

Cliënten met een aanvraag verblijf bij kind.

Dit betreft gescheiden ouders, waarvan het kind of de kinderen een geldige verblijfsvergunning in Nederland hebben of de Nederlandse nationaliteit. Zo'n aanvraag duurt lang en geeft tussentijds geen recht op opvang. Momenteel hebben we vier cliënten in de opvang waarmee we bezig zijn met de voorbereidingen voor een dergelijke aanvraag.

Cliënten waarvoor een nieuwe asielprocedure opgestart wordt

Dit is de grootste groep in onze opvang. Zo'n 44 cliënten verblijven bij ons in de opvang ter voorbereiding van een nieuwe asielprocedure. Om een herhaald asielverzoek te doen zijn nieuwe feiten en/of omstandigheden nodig. Bijvoorbeeld nieuwe bewijsstukken, veranderingen in het land van herkomst, politieke (beleids)veranderingen en/of onderliggende medische bewijsstukken die het eerdere asielverhaal kunnen onderbouwen. Een aantal mensen loopt rond met een onderkend trauma waaraan in de 1^e asielprocedure geen of weinig aandacht is besteed. Voor veel cliënten vragen wij een onderzoek aan bij het IMMO (Instituut voor Mensenrechten en Medisch Onderzoek). In de rapportage die wordt geschreven aan de hand van zo'n onderzoek wordt een verband gelegd tussen gesteld asielrelaas en psychische (trauma) en lichamelijke klachten tengevolge van martelingen. Hiermee wordt een herhaalde asielaanvraag ingediend. Een herhaald asielverzoek dient goed onderbouwd te worden en daarom kosten de voorbereidingen vaak ook veel tijd.

Nadia is afkomstig uit Congo. In 2011 heeft ze voor het eerst asiel aangevraagd in Nederland. Ze is gevlucht vanwege ernstige mishandeling en verkrachting door familieleden van haar echtgenoot. De IND beoordeelde haar verhaal als ongeloofwaardig en ze raakte uitgeprocedeerd. In 2015 kwam Nadia bij ons in de opvang terecht en zijn we met haar bezig gegaan om een herhaalde asielaanvraag voor te bereiden. Op grond van een rapportage van het IMMO, verklaringen van haar behandelend psycholoog en nader verkregen documenten uit Congo heeft Nadia na een herhaalde asielaanvraag in 2016 alsnog een verblijfsvergunning asiel gekregen.

In 2016 heeft een Afghaans gezin alsnog een verblijfsvergunning asiel gekregen. Ze waren in 2015 al uit onze opvang gestroomd, omdat ze recht kregen op opvang in een AZC, nadat hun asielverzoek in de verlengde procedure in behandeling werd genomen. In Juni 2016 werden we door hen getraceerd op een heerlijke Afghaanse maaltijd.

Figuur 2. Aan de Afghaanse maaltijd

Procedures Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM)

En het Committee against Torture (CAT) en hoger beroep.

Deze procedures lopen lang en deze mensen verblijven soms jaren in de opvang. Het treft ook mensen die in afwachting zijn van een uitspraak in hoger beroep bij de Raad van State. Er is dan geen recht op rijksopvang, terwijl er positieve uitspraken op kunnen volgen.

In 2013 vraagt de familie Hovan ons om hulp. Het gaat om een stel met een zoontje van 3,5 jaar en een dochtertje van bijna 2 jaar. Ze verbleven in een vertreklocatie van de IND en stonden op het punt om te worden uitgezet naar Armenië. De familie vreest voor hun leven vanwege problemen met de autoriteiten van Armenië. De vrouw is getraumatiseerd en heeft daarom in haar interview nooit goed kunnen verklaren wat er precies is gebeurd. Met een nieuwe IMMO-rapportage is een nieuw asielerzoek ingediend. Echter bleken zij met een Italiaans visum het land te zijn uitgereisd, waardoor de asielaanvraag verder niet inhoudelijk beoordeeld is. Aangezien het om een zeer sterke IMMO-rapportage gaat die het verhaal van de familie zeer aannemelijk maakt, heeft de advocaat besloten een klacht in te dienen bij het Committee against Torture (CAT). Deze procedure loopt momenteel nog steeds. Na diverse inbreng van de advocaat van de familie en de wederpartij, de Nederlandse Staat, zijn we nu in afwachting van een reactie van het CAT.

Cliënten die slachtoffer zijn geworden van mensenhandel en/of uitbuiting.

Wanneer iemand slachtoffer is geworden van mensenhandel en/of uitbuiting dan kan hij of zij aangifte hiervan doen bij de politie. Gedurende de behandeling/onderzoek van de aangifte kan iemand een (tijdelijke) verblijfsvergunning krijgen volgens de zogenoemde 'B8-regeling'. Wij zien regelmatig cliënten waarbij (zeer waarschijnlijk) sprake is geweest van mensenhandel dan wel (seksuele) uitbuiting. De procedure/aangifte is echter zeer zwaar voor de betreffende cliënt en vaak zijn er uiteindelijk toch te weinig aanknopingspunten voor de politie om een verdachte op te sporen en/of daadwerkelijk te vervolgen, waardoor we in samenwerking met de advocaat en cliënt er vaker voor kiezen om een andere verblijfsrechtelijke procedure te starten. In 2016 hebben we dan ook niemand in de opvang die bezig is met een B8 procedure. Wel is er in 2016 een cliënt bij ons ingestroomd die we ondersteunen in een aangifte van huiselijk geweld door haar (ex)man.

Cliënten die bezig zijn met de voorbereiding op terugkeer.

In de opvang ondersteunen we ook mensen die zich voorbereiden op terugkeer naar het land van herkomst. Een aantal stroomt in via het IOM. Dit betreft mensen die over het algemeen de laatste stappen nog moeten zetten om hun terugkeer te bewerkstelligen.

Een andere groep verbleef al in de opvang, maar blijkt geen verblijfsrechtelijk perspectief in Nederland meer te hebben of men stroomt in ter voorbereiding van terugkeer naar het land van herkomst, maar er spelen nog vele dilemma's zoals onzekerheid over de huidige situatie in het land van herkomst, het ontbreken van identiteitsdocumenten, gebrek aan perspectief in het land van herkomst etc. In 2016 zijn vanuit onze opvang 4 mensen teruggekeerd naar hun land van herkomst.

Momo is sinds 2000 in Nederland en komt uit Sierra Leone waar in die tijd een gruwelijke burgeroorlog woedt. Zijn vader is in 1998 gedood door de rebellen en moeder is 6 maanden later gestorven aan een natuurlijke dood. Hij had nog 3 broers maar na een aanval van de rebellen is iedereen gevlucht en heeft hij ze niet meer gezien. Hij krijgt geen asielervergunning, omdat zijn vluchtverhaal niet wordt geloofd door de IND. In 2011

komt hij in een medische molen terecht als hij ineens niet meer kan zien met één oog. Het blijkt een ernstige oogontsteking. Er volgen een aantal operaties, maar helaas zonder resultaat: Momo is blijvend blind aan één oog geworden. Ook van zijn andere oog heeft hij last en daarmee ziet hij slecht, maar daar kan geen oorzaak voor gevonden worden. Een perspectief op een verblijfsvergunning is er niet meer voor Momo. Na vele gesprekken besluit hij in samenwerking met ons te onderzoeken wat zijn mogelijkheden zouden zijn om terug te keren naar zijn geboorteland Sierra Leone. Daar komt uit dat hij bij terugkeer graag een boerenbedrijf zou willen starten. In 2016 is hij daarom begonnen met stage lopen bij een boer in de omgeving. Hier leert hij koeien verzorgen, melken, injecteren en helpt hij bij bevallingen van koeien. Kortom, hij leert alles wat noodzakelijk is voor het starten en onderhouden van een boerenveebedrijf. In 2016 stroomt hij daarnaast in bij het toekomstproject van Vluchtelingenwerk 'met opgeheven hoofd'. Zij ondersteunen Momo in het concreet maken van zijn plannen om een boerenbedrijf te beginnen in Sierra Leone. Dit vergt veel onderzoek. Helemaal omdat Momo al zo lang weg is uit Sierra Leone en eenmaal teruggekeerd alleen en zonder netwerk zal moeten beginnen. Het plan van Momo komt er steeds concreter en meer realistisch uit te zien, waardoor we nu bezig zijn om de begroting in orde te krijgen en met het verkrijgen van (identiteits)papieren om daadwerkelijk terug te keren.

Niet uitzetbaar en vanuit de rijksopvang op straat gezet

We zien een groep die niet uitzetbaar is en daarom vanuit de rijksopvang (of vanuit vreemdelingendetentie) op straat wordt gezet. Deze groep verkeert in een uitzichtloze situatie en wordt zonder enige ondersteuning aan haar lot overgelaten. We hebben momenteel een groep cliënten afkomstig uit Eritrea, opgegroeid in Ethiopië en een groep Somaliërs afkomstig uit gebied waar de Al Shabaab regeert.

Ook hebben we een man uit Azerbeidzjan, die al jaren probeert de juiste papieren te krijgen om terug te keren en waarbij de Dienst Terugkeer & Vertrek het bemiddelingsproces heeft afgesloten, en een man uit Benin die vanuit de Vertreklocatie in Ter Apel op straat is gezet omdat hij onvoldoende zou meewerken aan zijn eigen terugkeer.

Bala is afkomstig uit Benin. Hij verblijft al sinds 2001 in Nederland en heeft asiel aangevraagd vanwege geweld tegen hem en zijn familie in Benin. Jarenlang heeft hij een zwerversbestaan in Nederland geleefd. Een toekomst in Nederland heeft hij opgegeven en daarom heeft hij zich in april 2015 gemeld bij de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) voor vrijwillige terugkeer. Hij komt in een terugkeertraject en krijgt opvang in een terugkeerlocatie in Ter Apel met een streng regime. Hij volgt een opleiding tot automonteur wat hem hoop biedt op een perspectiefvolle terugkeer naar Benin. Met behulp van zijn zus regelt hij een geboorteakte, die nodig is om te kunnen terugkeren. Dit blijkt echter niet voldoende om een Laissez-passer (eenmalig reisdocument) van de ambassade te krijgen. In december 2015 ontvangt Bala ineens een brief van de DT&V dat hij vanwege 'onvoldoende meewerkendheid' het vertrekcentrum moet verlaten. Bala belandt weer op straat en komt uiteindelijk begin 2016 bij ons in de opvang terecht. Bala voelt zich gevangen nu hij heeft besloten om terug te willen keren naar Benin, maar dit niet lukt. Samen met Bala proberen wij alsnog de juiste papieren voor hem te krijgen om terug te keren naar Benin. Het bemiddelingstraject door DT&V is na aandringen inmiddels weer geopend.

Cliënten die we om humanitaire redenen opvangen

Soms is een situatie zeer schrijnend, zonder dat er direct een perspectief op een verblijfsrechtelijke procedure dan wel terugkeer is. Ondanks het ontbreken van dit perspectief kan soms toch besloten worden om op te vangen.

Aster, afkomstig uit Ethiopië, maar met de Eritrese nationaliteit heeft als kind als “slavin” gewerkt in Ethiopië. Haar ouders waren gedeporteerd. Via Soedan, Libië en Griekenland is zij in Nederland terechtgekomen. Lopend is ze de woestijn doorgetrokken op zoek naar een beter bestaan. Ten gevolge van deze tocht zijn haar voeten zo verminkt dat ze nauwelijks nog kan lopen. Jarenlang is zij (seksueel) misbruikt door verschillende mensenhandelaren, in ruil voor onderdak en eten. Zij wordt niet gezien als slachtoffer van mensenhandel, aangezien het misbruik niet in Nederland heeft plaatsgevonden.

EN WAT ZIJN DE RESULTATEN

In 2016 is ruim 60% van de cliënten doorgestroomd i.v.m. het verkrijgen van een verblijfsvergunning, uitplaatsingen naar AZC of terugkeer naar land van herkomst. Voor een paar mensen is de ondersteuning stopgezet, omdat zij of onvoldoende gemotiveerd waren of een andere vorm van begeleiding nodig hebben dan de SNDVU kan bieden.

Tabel 4. In- en uitstroom cliënten in 2016

	volwassenen	Ex-AMA's	Totaal
instroom	49	12	61
uitstroom	44	19	63

Redenen voor instroom volwassen bewoners 2016

Een belangrijk uitgangspunt bij het laten instromen van nieuwe mensen is dat er sprake moet zijn van een perspectief. Met een perspectief bedoelen we dat er een mogelijkheid moet zijn op een kansrijke procedure, dan wel dat iemand terugkeert naar het land van herkomst. Er moet dus een perspectief zijn op uitstroom. In 2016 zijn er bijvoorbeeld mensen ingestroomd, omdat er nog een hoger beroep liep in de asielpprocedure, waarbij ze geen recht hadden om dit af te wachten in een AZC. Een aantal mensen is ingestroomd ter voorbereiding van een aanvraag verblijf bij kind of partner of vanwege een aanvraag op grond van art. 64 Vw 2000. Dit wetsartikel beschrijft omstandigheden om (kortdurend) in Nederland te verblijven vanwege medische problematiek. Hierbij was ook een aantal zwangere vrouwen. Een aantal mensen is ingestroomd met als doel het voorbereiden op terugkeer naar het land van herkomst. Maar het grootste aantal mensen stroomt in ter voorbereiding van een herhaalde asiel aanvraag.

Gedurende de begeleiding kan het perspectief ook veranderen. Hieronder een voorbeeld.

In 2015 stroomt een Burundese man bij ons in de opvang. Hij is al sinds 2003 in Nederland, heeft tijdelijk een verblijfsvergunning gehad, maar deze is in 2010 ingetrokken, toen de situatie in Burundi was verbeterd. Hij stroomt bij ons in, omdat hij had besloten om terug te keren naar Burundi, maar hij wilde wel graag de verkiezingen in het land afwachten aangezien dit vaak gepaard gaat met onrust en geweld. En hij heeft gelijk gekregen. De situatie in Burundi escaleert zodanig dat er door de Nederlandse overheid een vertrekmoratorium wordt ingesteld. Dit houdt in dat Burundezers niet worden teruggestuurd naar Burundi en zo lang rechtmatig in Nederland verblijven. Betrokkene kon dus weer naar een AZC.

Redenen voor uitstroom volwassen bewoners over 2016

Tabel 5. Uitstroom per categorie in 2016

Verblijfsvergunning op basis van een herhaalde asielaanvraag	8
Verblijfsvergunning regulier (verblijf bij kind)	0
Terugkeer naar land van herkomst	4
Uitplaatsing naar een AZC op basis van een herhaald asielverzoek	12

Uitplaatsing naar een AZC op basis van Art. 64	10
Uitzetting naar land van herkomst door DT&V	1
Ondersteuning beëindigd / overdracht naar andere opvang	4
Overdracht (juridische begeleiding) aan het ex-ama team	1
Met onbekende bestemming vertrokken	2
Emigratie naar derde land	2

Voor de redenen van instroom en uitstroom van de Ex-AMA's verwijzen we naar het jaarverslag van het Ex-AMA team.

De situatie in het land van herkomst, de lange procedures in Nederland, en het wel/niet meewerken van een land aan terugkeer zijn van grote invloed op de periode waarin iemand uitstroomt. Sommigen mensen verblijven zeer lange tijd in de opvang, anderen stromen na een vrij korte periode weer door.

In 2016 zijn 44 volwassen bewoners uitgestroomd, waarvan 17 ook datzelfde jaar ingestroomd waren. De grootste groep is uitgestroomd, omdat zij weer recht kreeg op opvang in een AZC op grond van een herhaald asielverzoek of omdat er uitstel van vertrek op medische gronden (art. 64 Vw) is verleend door de IND. In totaal kregen 8 mensen direct na indiening van een herhaald asielverzoek een verblijfsvergunning en zijn er 4 mensen teruggekeerd naar het land van herkomst. Terugkeer vond plaats naar Irak, Algerije, Ethiopië en Ivoorkust.

Anderen kiezen er voor om toch door te migreren naar een ander europees land:

Ghan verblijft al sinds 2011 bij ons in de opvang. Hij is afkomstig uit Tibet, daar twijfelt niemand aan, ook de DT&V en de IND niet. Hij spreekt 4 soorten Tibetaans, heeft de uiterlijke kenmerken en is lid van de Tibetaanse vereniging. Toch wordt er getwijfeld aan zijn identiteit, omdat Ghan volgens de IND te weinig Chinees spreekt. Theoretisch gezien zou het daarom mogelijk zijn dat hij niet uit China komt, maar tot de Tibetaanse enclave in India behoort. Het lukt Ghan niet om de documenten te verkrijgen die aantonen waar hij vandaan komt, omdat deze uit een zeer afgesloten en gevaarlijk gebied moeten komen. Hierdoor krijgt hij geen asielstatus en mag hij niet in Nederland blijven. Echter, het is ook niet mogelijk om hem uit te zetten. Zowel China als Nepal als India wil niks met hem te maken hebben. Een advocate heeft zich voor Ghan en een aantal andere Tibetanen in Nederland ingezet en probeert de DT&V in te laten zien in wat voor benarde situatie zij zich bevinden. Ghan is bij verschillende ambassades geweest (India, China, Nepal) om te proberen de benodigde reispapieren te verkrijgen. Tevergeefs. Maar de DT&V wil ook geen positief buitenschuld advies afgeven. Ghan zit in een hopeloze positie. Uiteindelijk besluit hij om te vertrekken naar een ander Europees land. Eind 2016 laat hij ons weten dat hij daar alsnog een verblijfsvergunning heeft gekregen!

Gemiddelde duur van de opvang 2016

Gelet op de grote diversiteit en kleine aantallen is het niet mogelijk in statistische termen te spreken over de gemiddelde duur van de geboden opvang. Zonder op specifieke groepen in te

gaan, hebben we wel gekeken naar de gemiddelde duur van de opvang van de cliënten die in 2016 zijn uitgestroomd. Samengevat is er het volgende beeld:

Op 31-12-2016 verblijven er in totaal nog 72 volwassenen in de opvang

Lopende duur van de opvang

- 1 week tot 3 maanden: 12
- 3 tot 6 maanden: 9
- 6 maanden tot 1 jaar: 15
- 1 tot 3 jaar: 17
- Langer dan 3 jaar: 19

Op 31-12-2016 verblijven er in totaal nog 22 ex-ama's in de opvang

Lopende duur van de opvang

- 1 week tot 3 maanden: 5
- 3 tot 6 maanden: 3
- 6 maanden tot 1 jaar: 3
- 1 tot 3 jaar: 8
- Langer dan 3 jaar: 3

In 2016 zijn er in totaal 44 Volwassenen uitgestroomd

Duur van de opvang

- 1 week tot 3 maanden: 15
- 3 tot 6 maanden: 5
- 6 maanden tot 1 jaar: 7
- 1 tot 3 jaar: 11
- Langer dan 3 jaar: 6

In 2016 zijn er in totaal 20 Ex-ama's uitgestroomd

- Duur van de opvang
- 1 week tot 3 maanden: 2
- 3 tot 6 maanden: 1
- 6 maanden tot 1 jaar: 4
- 1 tot 3 jaar: 9
- Langer dan 3 jaar: 4

Van de volwassen groep hebben we in 2016 in totaal 117 cliënten ondersteund, bestaande uit 74 mannen en 43 vrouwen. 7 daarvan waren minderjarige kinderen.

ACTUALITEITEN SNDVU

Voorkomen uitzetting naar Burundi

Begin 2015 komt S. bij ons in de opvang terecht. Hij heeft besloten om terug te keren naar Burundi. Een groot gedeelte van zijn leven is S. al op de vlucht voor het geweld in zijn geboorteland Burundi. Toen hij uiteindelijk in 2003 in Nederland belandde kreeg hij een asielvergunning vanwege de oorlog in zijn geboorteland. Zijn verblijfsvergunning wordt echter niet verlengd en in 2010 raakt hij uitgeduceerd. Vanwege zijn uitzichtloze situatie heeft S. besloten om terug te keren, maar wil echter wel graag de verkiezingen die in zijn land zijn afwachten, omdat hij uit ervaring weet dat deze vaak gepaard gaan met veel onrust en geweld. En hij heeft gelijk gehad; de hel breekt (wederom) los in Burundi. Er zijn honderden doden gevallen, en honderdduizenden mensen zijn op de vlucht geslagen. Het leger is ontwricht en vecht onderling. De situatie escaleert alleen maar verder en het is afwachten wanneer de oorlog daadwerkelijk uitbreekt. Ook Nederland is op de hoogte van de ernstige situatie in Burundi. Zo adviseert Buitenlandse Zaken op de website van de Rijksoverheid niet naar Burundi af te reizen en Burundi direct te verlaten voor degenen die er al zijn. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) faciliteert alleen nog maar terugkeer naar Burundi als mensen dat zelf echt graag willen, maar adviseert om niet te gaan.

En net nu de situatie in Burundi zo ernstig is wordt S. begin 2016 door de politie aangehouden en, omdat hij niet rechtmatig in Nederland is, geplaatst in vreemdelingenbewaring in Zeist om te worden uitgezet. De advocaat van S. probeert nog tevergeefs in beroep te gaan tegen de bewaring. De DT&V wil S. echter zo snel mogelijk uitzetten. Er wordt een vlucht gepland, die later weer wordt gecancelled. Maar daarna wordt wederom een vlucht gepland voor S. naar Burundi. S. wordt overgebracht naar het detentiecentrum in Rotterdam en daarna naar Schiphol. S. vreest voor zijn leven, vanwege de oorlogssituatie die zich momenteel afspeelt in Burundi, maar ook vanwege zijn persoonlijke problemen met de Burundese overheid en zijn steun aan de oppositie.

Figuur 3. Protest

Voor de gedwongen uitzetting van S. is veel (politieke) betrokkenheid. Verschillende lokale en landelijke politici doen nog een poging om de uitzetting te stoppen. Ook is er een grote achterban van S. betrokken die o.a. een grote demonstratie in Den Haag heeft gepland. Alles leek tevergeefs en er werd al nagedacht hoe S. te ondersteunen als hij eenmaal in Burundi zou aankomen. Een halfuur voor de uitzetting kregen we echter een telefoontje dat Buitenlandse Zaken in gesprek is met de staatssecretaris over de situatie in Burundi en de uitzetting van S. En kort daarna kregen we te horen dat de uitzetting op het nippertje is geannuleerd en S. weer werd teruggebracht naar het detentiecentrum Rotterdam. Een aantal dagen daarna komt S. ook weer vrij en krijgt hij weer opvang in een AZC. Door de staatssecretaris wordt per 1 juli 2016 een besluit- en vertrekmoratorium ingesteld voor Burundi. Afgelopen januari is dit moratorium weer voor een halfjaar verlengd.

Na 20 jaar vluchtelingenstatus, waarvan 13 jaar in Nederland, verblijft S. momenteel op grond van het moratorium weer in een AZC tussen de nieuwkomers, in onzekerheid over wat de toekomst hem zal brengen. Namens de SNDVU hopen wij van harte dat hij alsnog een verblijfsvergunning zal krijgen. Wij gunnen hem rust en stabiliteit om eindelijk aan zijn toekomst te beginnen.

Dammer Lamine terug naar Ivoorkust

Figuur 4. Laminee achter het dambord

Lamine stroomt in 2015 bij ons in de opvang. Hij verblijft sinds 1997 onafgebroken in Nederland en is hier met een visum gekomen vanwege een groot damtoernooi in Den Haag. In Ivoorkust was hij professioneel dammer en speelde hij voor het nationaal team. Na het damtoernooi in Den Haag keert Lamine echter niet terug naar Ivoorkust. Hij blijft in Nederland en doet hier mee aan verschillende toernooien. Eind 2003 werd hij aangehouden vanwege het niet kunnen tonen van een geldig legitimatiebewijs. Hij belandt in vreemdelingendetentie en vraagt vanuit daar asiel aan. Omdat er een burgeroorlog is uitgebroken in

Ivoorkust krijgt Lamine een verblijfsvergunning asiel.

Zijn vergunning wordt echter niet verlengd en in 2014 raakt Lamine uitgeprocedeerd. In 2015 komt hij bij ons in de opvang ter voorbereiding van een procedure op grond van zijn lange verblijf in Nederland en zijn opgebouwde privéleven alhier. Het loopt echter anders dan verwacht. Na het indienen van de aanvraag bij het IND loket krijgt Lamine direct een afwijzing en wordt hij in vreemdelingenbewaring gesteld. Zijn advocaat procedeert nog verder, maar dit loopt helaas op niets uit. Lamine heeft geen hoop meer en neemt contact op met het IOM, waarna hij in 2016 vanuit detentie vrijwillig terugkeert naar zijn geboorteland. Na 20 jaar in Nederland te hebben verbleven keert hij terug naar Ivoorkust. We hebben nog steeds contact met hem en ondanks dat hij van zijn 20 jaar in Nederland maar één jaar bij ons in de opvang heeft verbleven, is hij voor ons een icoon geworden dat we niet snel zullen vergeten!

Bezoek Europarlementariërs aan de SNDVU

Figuur 5. Bezoek Europarlementariërs

Op 16 september 2016 hebben we een bezoek gekregen van een aantal leden van de PvdA fractie in Utrecht en leden van het PvdA Europees Parlement, waaronder Kati Piri en Paul Tang. In het kader van het onderzoek 'Van Waarde Internationaal' was een bezoek aan onze stichting één van hun missies in fact finding stories binnen de migratieketen. We hebben de leden ontvangen in één van onze huizen waar we ruim een uur gepraat hebben over onze stichting en de knelpunten waar we tegenaan lopen. Ook de drie bewoners van het huis waren aanwezig en raakten

druk in gesprek met de PvdA leden. Tenslotte hebben we onze wensen aan de PvdA leden meegegeven: Zo zouden wij graag zien dat de toegankelijkheid van medische zorg in het land van herkomst wordt meegenomen in de overweging van de IND. Nu wordt alleen gekeken of er medische zorg aanwezig is, niet of die toegankelijk is. Daarnaast hebben we meegegeven dat de Dublin-verordening in Europa moet worden aangepakt. We zien dat veel mensen in Nederland eigenlijk terug naar Italië moeten, maar daar is de opvang voor vooral gezinnen en alleenstaande minderjarigen niet toereikend. Zie voor het gehele gesprek en foto's de website van Waarde Internationaal: www.vanwaardeinternationaal.nl

ACTUALITEITEN UTRECHT

Workshop BBBB

Op 8 november 2016 heeft er een workshop plaatsgevonden over de BBBB (Bed, Bad, Brood en Begeleiding) in Utrecht. Betrokken deelnemers hierbij waren de diverse opvang- en begeleidende organisaties in Utrecht van ongedocumenteerden, waaronder de SNDVU. Het doel was om ervaringen te delen van het functioneren van de huidige keten aan BBBB-voorzieningen en het doen van aanzetten ter verbetering. Er waren drie speerpunten waarop verder werd ingezoomd: Toelatingscriteria, complexe dossiers en versterking van de opvang aan vrouwen. Ook in 2017 wordt verder ingegaan op bovengenoemde drie speerpunten.

Toekomst- en terugkeerproject Vluchtelingenwerk

Begin 2016 start Vluchtelingenwerk Nederland met twee terugkeerprojecten: Een Nieuw Hoofdstuk en Opgeheven Hoofd. Het eerste project begeleidt uitgeprocedeerde asielzoekers bij het maken van keuzes over zelfstandige terugkeer. Samen met de cliënt worden de mogelijkheden voor de toekomst bekeken. Praktische en emotionele drempels die terugkeer belemmeren worden nader onderzocht, zodat de cliënt zelf een weloverwogen keuze kan maken over zijn of haar toekomst. In het tweede project krijgen cliënten meer intensieve begeleiding bij de voorbereidingen op daadwerkelijke terugkeer. Ook in Utrecht zijn beide projecten gestart. Vanuit de SNDVU nemen er op het moment 3 cliënten deel aan de projecten.

ACTUALITEITEN LANDELIJK

Gemeenten mogen hun eigen opvangbeleid voor ongedocumenteerden maken

Sinds de klacht van De Protestantse Kerk in Nederland (PKN) in januari 2013 tegen de Nederlandse Staat bij de Raad van Europa, waarin zij stellen dat het onthouden van het recht op voedsel, kleding en onderdak aan ongedocumenteerden in strijd is met het Europees Sociaal Handvest, is er in de juridische wereld veel gebeurd. Al in 2014 verklaarde de ECSR de klacht van de PKN gegrond: Nederland schendt enkele basisrechten van asielzoekers en ongedocumenteerde migranten door hen uit te sluiten van basisvoorzieningen zoals voeding, kleding en onderdak. Op 25 november 2015 bepaalt de Raad van State echter dat de Nederlandse staat wel voorwaarden mag verbinden aan de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers. Wie bijvoorbeeld niet wil meewerken aan terugkeer krijgt geen opvang. Opvang in een Vrijheidsbeperkende Locatie (VBL) is daarom volgens de Centrale Raad van Beroep een voldoende gewaarborgde voorziening voor dakloze vreemdelingen. We zijn weer terug bij af!

Op 29 juni 2016 volgen er twee belangrijke uitspraken door de Raad van State. Volgens de RvS hebben gemeenten geen specifieke bevoegdheid om Bed-Bad-Brood-opvang te verstrekken en zijn ze dit ook niet verplicht. Het Rijk biedt namelijk al opvang aan deze groep in de VBL. Ondanks dat de gemeente (al dan niet op grond van de WMO) verplicht is tot opvang, mag de gemeente wel eigen specifieke opvang beleid maken. Iemand kan dus wel procederen over BBB-opvang tegen een gemeente, maar in een dergelijke procedure wordt alleen getoetst of opvang in overeenstemming is met het gemeentelijke beleid hierover. Als een gemeente geen eigen BBB opvang heeft dan is dit dus ook in overeenstemming met het eigen gemeentelijk beleid.

Al anderhalf jaar onderhandelt Staatssecretaris Dijkhoff met de VNG om tot een bestuursakkoord te komen over de BBB als hij op 21 november 2016 deze onderhandelingen afbreekt en ook besluit om per direct de financiering door het Rijk van de gemeentelijke BBB-voorzieningen stop te zetten. In het overleg lag een voorstel op tafel waarbij er nog maar acht BBB locaties in Nederland open zouden mogen blijven, die allen onder het bewind van het Rijk zouden komen te vallen. Volgens Dijkhoff blijkt uit de eerder genoemde rechterlijke uitspraken door de RvS al dat er geen plicht of verantwoordelijkheid is voor gemeenten om opvang te bieden aan ongedocumenteerden, maar zal hij ook een wetsvoorstel gaan voorbereiden om gemeenten te kunnen aanpakken die toch opvang blijven bieden.

Ondanks het ontbreken van een akkoord en de stopgezette financiële bijdrage van het Rijk, gaat een aantal (grote) gemeenten toch door met het bieden van Bed-Bad-Brood aan ongedocumenteerden. Gemeenten willen voorkomen dat mensen op straat gaan zwerven als ze niet meer welkom zijn in de opvang. Ook de gemeente Utrecht blijft zich hard maken voor onze Noodopvang. De SNDVU Noodopvang bestaat al sinds 2001 en wordt sinds die tijd al gesubsidieerd door de gemeente Utrecht.

Nieuw beoordelingskader in herhaalde aanvragen

Vanwege de implementatie van de herziene Procedurerichtlijnen en recente uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) heeft de Afdeling op 22 juni 2016 geoordeeld dat er een nieuw beoordelingskader nodig is bij opvolgende asielaanvragen: Het zogenoemde 'ne bis in idem' beoordelingskader wordt losgelaten. Voorheen was het zo dat de rechter het asielbesluit van de IND niet inhoudelijk kon toetsen als er geen sprake was van nieuwe feiten en omstandigheden. Ook niet als de IND de herhaalde aanvraag wel inhoudelijk had beoordeeld, door bijvoorbeeld te bekijken of een ingebracht document verandering bracht in de

geloofwaardigheidsbeoordeling. Nu de IND met de implementatie van de herziene Procedurerichtlijn verschillende manieren heeft om herhaalde aanvragen af te doen, moet de rechter volgens de Afdeling kunnen toetsen of de IND niet ten onrechte gebruik heeft gemaakt van een specifieke afdoeningsmodaliteit. Ook heeft het EHRM zich in een aantal zaken uitgesproken dat er sprake was van een schending van artikel 3 EVRM, omdat de autoriteiten de herhaalde aanvraag van de betreffende klager onvoldoende inhoudelijk hadden beoordeeld op het risico bij terugkeer.

Nu, met het nieuwe beoordelingskader, kan de rechter altijd de asielbeslissing toetsen op basis van de door de asielzoeker aangevoerde beroepsgronden en wordt de rechter niet langer beperkt door het ne bis in idem-beginsel.

Hervorming Dublinsysteem

Het huidige zogenoemde ‘Dublinsysteem’ bevat regels waarin wordt bepaald welke EU-lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielaanvraag. Het systeem is echter al jaren onderwerp van kritiek door vluchtelingenorganisaties. In de praktijk betekent het namelijk dat de lidstaat waar de asielzoeker Europa is binnengekomen ook verantwoordelijk is voor zijn of haar asielaanvraag. Hierdoor ligt er al jaren een grote druk op de lidstaten aan de buitengrenzen van Europa. Met name Italië en Griekenland kunnen de druk van het grote aantal asielaanvragen niet aan.

Op 4 mei 2016 presenteerde de Europese Commissie voorstellen om hiervoor een oplossing te vinden. De voorstellen bevatten plannen om het gemeenschappelijk Europees asielstelsel te hervormen, met als doel een billijker, efficiënter en duurzamer stelsel op te zetten voor de verdeling van de asielaanvragen over de lidstaten.

Het nieuwe stelsel klinkt mooi, toch maken vluchtelingenorganisaties zich zorgen over de nieuwe voorstellen omtrent de hervorming van het Dublinsysteem. Het voorstel omvat namelijk een aantal zorgwekkende maatregelen: Zo verliezen asielzoekers die niet in de verantwoordelijke lidstaat blijven hun recht op opvang en moet hun asielaanvraag in een verkorte procedure worden afgedaan. Ook biedt het voorstel geen enkele ruimte voor de voorkeuren van asielzoekers en blijft de Commissie zich voor de uitvoering van dit aangepaste Dublinsysteem baseren op de fictieve veronderstelling dat alle lidstaten dezelfde kwaliteitsvolle procedure en opvang hanteren. Een risico kan zijn dat meer asielzoekers worden gemarginaliseerd en in de illegaliteit worden gedwongen.

MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING 2016

Onze cliënten in de opvang hebben net als ieder ander behoefte aan een zinvolle dagbesteding. Er zijn echter nauwelijks mogelijkheden om structurele activiteiten te ondernemen. De mate waarin cliënten zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen voor het invullen van hun leven is beperkt, doordat de meesten van hen niet of nauwelijks kunnen werken of een opleiding kunnen volgen en het leefgeld te beperkt is voor het ondernemen van activiteiten buiten de opvang. Het niet mogen werken en het niet kunnen volgen van onderwijs geeft de mensen in de opvang het gevoel dat ze kostbare tijd verliezen. De dagen zijn gevuld met wachten. Langdurige passiviteit heeft een ook negatieve invloed op de gezondheid, de bereidheid over terugkeer na te denken en integratie na vergunningverlening.

Wij vinden dit geen goede ontwikkeling en helpen hen daarom aan een zinvolle dagbesteding en stimuleren om activiteiten te ondernemen. Ook vrijwilligerswerk buiten de opvang is om diverse redenen moeilijk te realiseren. Vandaar dat wij erg blij zijn met de tijd en energie die vrijwilligers aanbieden om hierin mee te helpen zoeken of door contact uit hun sociale isolement te halen. Helaas gaat dit niet altijd even makkelijk. Recreatieve activiteiten worden niet altijd als 'zinvol' ervaren. Cliënten ervaren, ongeacht hun opleidingsniveau, vooral stress vanwege de verveling en het ontbreken van een dagbesteding. De inactiviteit tijdens het verblijf in de noodopvang en het ontbreken van regie over het eigen leven heeft een negatief effect op de psychische gezondheid van de cliënten. Dit effect is groter naarmate het verblijf in de opvang langer duurt. Dit is het gevolg van verschillende factoren die tijdens dat verblijf ervaren worden, zoals de onzekerheid over de verblijfsprocedure, het nietsdoen, de afwezigheid van familieleden, zorgen over de kinderen, het verhuizen en een gebrek aan onafhankelijkheid. Een gebrek aan evenwicht in macht en het ontbreken van zinvolle tijdbesteding zijn niet bevorderlijk voor het behoud en het aanspreken van veerkracht van cliënten in de opvang. Het begeleiden van het samen wonen en het activeren van cliënten is van belang om sociaal isolement, zelfuitsluiting en vereenzaming te voorkomen of te beperken. Een stabiele leefplek is belangrijk zodat er gewerkt kan worden aan perspectief.

Woonbegeleiding

Doel van de woonbegeleiding is de zelfredzaamheid van de cliënten verhogen en hen begeleiden naar het zo zelfstandig mogelijk voeren van een huishouding. Onder begeleiding van de huismeester en medewerker woonbegeleiding worden zaken als hoe om te gaan met elektriciteit, verbruik en besparing besproken, alsmede het samenwonen en schoonmaken. De medewerkers en stagiaire komen regelmatig in de woningen waardoor er goed zicht is op de situatie in de huizen en wat er speelt onder de bewoners. Huisbezoeken behoren tot de werkzaamheden om zo de sociale gezondheid van de bewoners te peilen. Ook worden er vrijwilligers in de vorm van huismentoren ingezet.

De huismeester komt voor technische en praktische zaken regelmatig in de huizen. Bij verhuizingen en grote klussen neemt hij vaak cliënten mee voor wie het ook een vorm van dagbesteding is.

Spreekuur

Iedere week is er spreekuur op dinsdagochtend wat gedraaid wordt door vrijwilligers, waarbij de medewerkers aanwezig zijn op kantoor en stand by staan. Het cliëntenbestand is in tweeën verdeeld zodat een groep 1x in de twee weken komt om zijn leefgeld op te halen. Tijdens het spreekuur komen er allerlei vragen, praktische zaken in de huizen, abonnementen voor sport of NS voordeelurenkaart, afspraken voor huisarts, advocaten, vergoedingen voor medicatie of

reiskosten. Ook is het een tweewekelijks contactmoment om te peilen hoe het met de cliënt gaat en word er geïnventariseerd of er behoefte is voor deelname aan aangeboden activiteiten.

Sociale activering

Een reguliere structurele daginvulling voor onze cliënten is veelal niet mogelijk. Veel van hen hebben traumatische ervaringen opgelopen. Daardoor is het juist voor deze groep van groot belang om dagelijkse bezigheden te hebben. Wij stimuleren de cliënten om een sport te beoefenen, om op taalles te gaan of om vaardigheden en kennis op te doen via het internet. Kortom, activering om een daginvulling te hebben als remedie tegen depressie, of om een basis te leggen voor verdere toekomst. Door onze bemiddeling is een cliënt als vrijwilliger gaan het werk gegaan bij een Witgoedshop en een ander bij de Weggeefwinkel. Daarnaast komen de cliënten middels onderstaande activiteiten in aanraking met Nederlandse vrijwilligers. Deze projecten worden veelal aangeboden door de vrijwilligers en hun verenigingen zelf.

- **Present**

heeft meerdere groepen vrijwilligers gedurende het jaar aangeboden. De meeste van deze groepen hebben met de bewoners samen gekookt en gegeten. Echter zijn er ook actieve sportmiddagen/avonden georganiseerd, zoals een volleybalavond waar verschillende cliënten samenkwamen om een potje te volleyballen met vrijwilligers. Bij evaluatie van de vrijwilligers zijn vele positieve reacties over het in aanraking komen met deze doelgroep en worden er zelfs vervolgspraken gemaakt.

- **Liturgiecommissie Tuindorperkerk - project Come and Eat**

Deze groep heeft een maaltijd georganiseerd samen met een groep bewoners van de noodopvang in Huis in de wijk. Zij hadden daar een grote keuken en zaal tot hun beschikking waar ze met 6 bewoners samen gekookt hebben. Hierover is een stuk geschreven door een van de leden en gepubliceerd in Kerk in de Stad (PKN-kerkblad voor de stad Utrecht) en in hun eigen kerkblad *Mozaïek*.

"(...) Zolang de bewoners van de huizen van de SNDVU hun procedure moeten afwachten, mogen ze niet werken of studeren. Hun dagen zijn dus erg lang. Een verzetje is dan zeer welkom. Daarom hebben wij een uitnodiging gelanceerd om samen met ons een maaltijd te gebruiken in het Huis in de Wijk (achter de Tuindorperkerk). Zes bewoners, afkomstig uit Afrika en het Nabije Oosten, zijn op onze uitnodiging ingegaan. We hebben eerst met zijn allen gekookt, en vervolgens hebben we genoten van wortelsoep, couscoussalade met pesto, kip en feta, en een mediterrane bonensalade. We sloten de maaltijd af met heerlijke aardbeien gemarineerd in balsamicoazijn, waar de bewoners lyrisch over waren! Tijdens de maaltijd was er aandacht en ruimte voor iedereen. Wie wilde, kon iets vertellen over zijn achtergrond. Er werden levensverhalen gedeeld, er werd gelachen en ook gehuild. Heel begrijpelijk, gezien de moeilijke en vaak uitzichtloze situaties waarin de bewoners zich bevinden.

Tot slot hebben we muziek gemaakt op de djembé, en liederen in allerlei talen gezongen onder dwarsfluitbegeleiding. De bewoners genoten hier zichtbaar van. Het was een intense en bijzondere avond. De liturgiecommissie kijkt dankbaar terug op deze ontmoeting".

Figuur 6. Project "Come and Eat"

- **Serve the City**

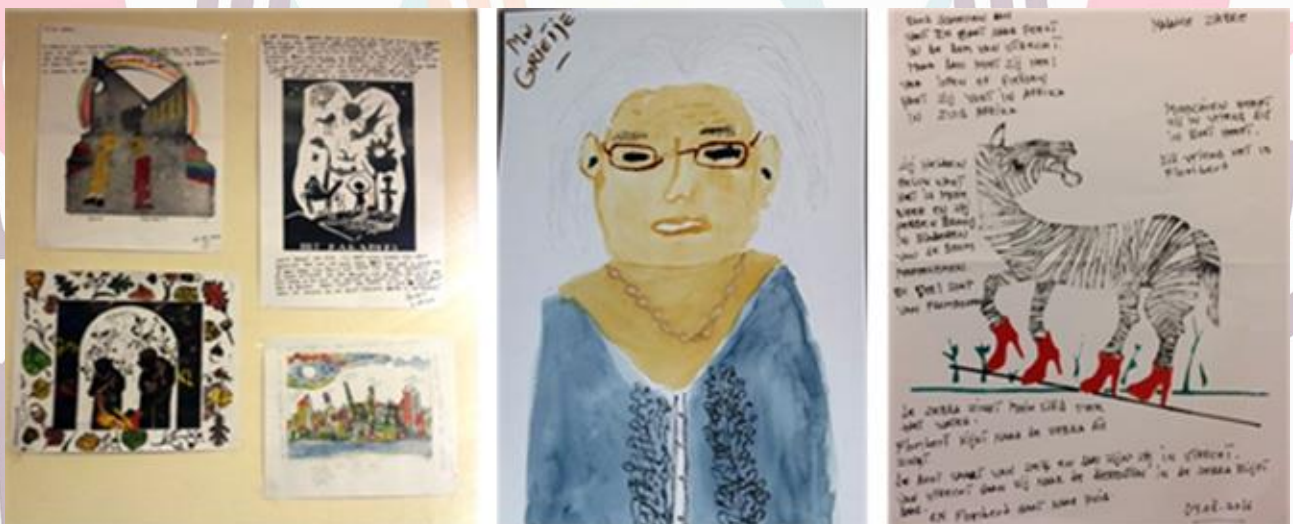
Serve the City Utrecht heeft als missie om Utrechtse samenleving te creëren waarin jongeren actief betrokken zijn bij hun stadsgenoten. Zij bieden hulp aan mensen met geen of weinig netwerk, leggen verbinding tussen vrijwilligers (jongeren) en hulpvragers (kwetsbare mensen). Zo hebben zij gedurende het jaar een aantal vrijwilligers aangeboden die ingezet konden worden voor ons moestuinproject.

- **Villa Vrede & Ubuntuhuis**

Wij verwijzen cliënten ook naar Villa Vrede (<http://www.villavrede.nl/>) en Ubuntuhuis (<http://ubuntu-huis.blogspot.nl/>). Dit zijn ontmoetingsplaatsen voor mensen zonder papieren. Hier kunnen cliënten overdag naar toe om anderen te ontmoeten, samen te koken en eten en lessen te volgen. Wij werken nauw samen met Villa Vrede. In principe voeren wij gesprekken met onze cliënten, 'intakes sociale activering' om te inventariseren waar de behoeftes liggen en daarna begeleiden en introduceren we ze bij Villa Vrede.

- **Schilderles**

Eens in de twee weken krijgt een cliënt Moussa, een 45 jarige man uit Congo schilderles van een van onze vrijwilligers. Hij heeft een hartoperatie ondergaan en gebruikt hiervoor zware medicijnen. Ook is hij erg in de war van allerlei stemmen in zijn hoofd die hem dag en nacht kwellen. Zijn manier om hiermee om te gaan is om te dissociëren: vaak is hij minuten lang niet aanspreekbaar en beseft hij niet waar hij is waardoor hij weleens van de trap is gevallen. Bovendien spreekt hij, naast Lingala alleen maar Frans. Dat maakt dat hij amper contact heeft met mensen uit zijn omgeving. Sinds deze activiteit is deze man meer aanspreekbaar en hij

Figuur 7. Schilderles

geniet zichtbaar van zijn creatieve uiting. Hij laat trots na iedere les zijn nieuwe werk zien. Lees ook de ervaring van de vrijwilliger die hem begeleidt:

“Ik ben vrijwilligster bij de Noodopvang, spreek redelijk Frans en sinds mijn pensionering werk ik fulltime als kunstenares. Zo kwamen we op het idee samen te gaan ‘schilderen’. Ik werd zijn ‘maatje’. Onze bijeenkomsten hadden een paar vaste regels. Ik bracht spullen mee en maakte van alles kopieën. Op de achtergrond speelde Bach. Ik was geen therapeut. We schilderden, allebei, los van elkaar. Als we wilden praten, dan was daar alle ruimte voor, maar steeds waren daar ook weer het penseel en de verf. De eerste maanden was Moussa voor mij behoorlijk onzichtbaar achter zijn grote trui of zonneklep. Ondanks zijn warrige besef van de situatie was hij altijd stipt op tijd. We schilderden impala’s; de twee fietsen die hij kreeg; plattegronden van steden. Vooral dat laatste bracht

Figuur 8. Moussa

veel verdriet in hem boven. Hij vertelde in een lange ochtend zijn gruwelijke herinneringen aan zijn leven voor z’n vlucht uit Kinshasa. Zijn huilen was bodemloos. En in mijn ogen, eerlijk gezegd, ‘onoplosbaar’. Maar hij bleef komen en we bleven schilderen. Dat waren de maanden van onze kennismaking en het zogenaamde ‘vrije schilderen’.

We zijn nu anderhalf jaar verder. Dankzij het vangnet dat gevormd werd door alle medewerkers van de Noodopvang, zijn huisarts, Altrecht, de parochie in Zuilen zit Moussa tegenover me te schilderen. Nog steeds met dezelfde muts. Maar met een prachtig kleurig T-shirt vol vrolijke papegaaitjes. Hij is veel meer aanwezig en voelt zich veilig. Naast zijn gevoel voor humor is dat zijn grootste cadeau aan mij: terwijl ik geen enkel vertrouwen had in een verbetering, verdwijnt mijn cynisme. Ik kan

nog veel leren van zijn soepelheid van geest om open te staan voor zoiets onbekends als schilderen [“...in Congo is schilderen alleen maar iets voor kleine kinderen”].

- **Lancering campagne- Iedereen aan de Slag**

Op 16 februari 2016 werd de campagne ‘Aan de Slag! Kansen voor mensen zonder status’ gelanceerd met de publicatie van een manifest. Deze campagne richt zich op het verruimen van de mogelijkheden voor studie en (vrijwilligers-)werk voor ongedocumenteerde vluchtelingen en migranten. Er is brede maatschappelijke steun voor dit initiatief. Onder meer organisaties als Oxfam Novib en de Raad van Kerken en personen als Herman Wijffels, Ruud Lubbers en Jan Pronk ondertekenden het manifest, net als een grote groep deskundigen vanuit maatschappelijke opvang, (geestelijke) gezondheidszorg en terreinen van onderwijs en ontwikkeling.

De ondertekenaars stellen dat het verruimen van mogelijkheden voor ongedocumenteerden niet alleen goed is voor ongedocumenteerden zelf, maar ook voor de samenleving. Op dit moment worden ongedocumenteerden uitgesloten van participatie in de Nederlandse samenleving. Zij mogen zelfs geen vrijwilligerswerk doen. In Nederland is er volgens de initiatiefnemers van de campagne een maatschappelijke werkelijkheid van mensen zonder (verblijfs-) status wiens leven vast komt te zitten. Deze mensen kunnen niet terug maar mogen ook niet deelnemen aan de samenleving waarin zij zich bevinden. Hierdoor worden de levens

van vele ongedocumenteerden in de wacht gezet en loopt de samenleving veel talent en ambitie mis.

De campagne 'Aan de Slag' heeft tot doel het draagvlak voor deze visie zichtbaar te maken en te werken aan de hoognodige verandering van wet en praktijk. Het manifest kan ondertekend worden door iedereen die zijn stem wil laten horen. Ondertekenen kan op de website: www.iedereen-aandeslag.nl. De SNDVU ondersteunt dit manifest en denkt actief mee in de werkgroep Utrecht decentraal.

Vrijwilligers en stagiaires

De Noodopvang heeft een beperkte hoeveelheid betaalde krachten. Wij richten ons in eerste instantie op de taken die we door de gemeente opgelegd hebben gekregen. Wij realiseren ons dat onze cliënten intensiever en op veel meer terreinen aandacht en ondersteuning kunnen gebruiken. Daarom zetten wij ons in om deze extra taken door vrijwilligers te laten uitvoeren. Door middel van vacatures bij de vrijwilligerscentrale, op de website, via social media en na deelname aan activiteiten zijn er diverse vrijwilligers aangetrokken. Er zijn in 2016 6 nieuwe vrijwilligers bijgekomen. Ook zijn er helaas 5 vrijwilligers gestopt om diverse redenen. In totaal zijn er nu 13 vrijwilligers actief. De werkzaamheden die door de vrijwilligers gedaan worden zijn wisselend. Er zijn inmiddels vaste (taal)maatjes en een huismentor voor huizen die extra aandacht en toezicht nodig hebben, vrijwilligers die les geven en mensen die in de moestuin werken. Ook is er een al een aantal jaar een vrijwilliger die de sociaal-juridisch medewerkers ondersteunt op kantoor. De vrijwilligers worden aangestuurd door de medewerker woonbegeleiding en sociale activering.

Ook dit jaar is er een stagiaire, een tweedejaars van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPW). De stagiaire is twee maal per week werkzaam op kantoor en voert hier administratieve handelingen en pakt ad hoc werkzaamheden van de dag op zoals informatie voor cliënten opzoeken en draait de spreekuren mee. Ook bezoekt zij de bewoners in de huizen voor de sociale begeleiding en organiseert zij projecten in samenwerking met Villa Vrede, Stichting Present en het Leger des Heils.

Website

De website www.sndvu.nl is nog steeds in de lucht maar fungeert vooral als achtergrondinformatie over onze organisatie, ons werk en onze doelgroep. Via de site verwijzen we voor actuele nieuwsberichten naar ons twitteraccount en Facebookpagina. Middels de hulp van een vrijwilliger is de inhoud van de website herschreven en is er een nieuwe indeling gemaakt. De website is nu meer overzichtelijk en aangevuld met persoonlijke verhalen van onze cliënten.

Naast de reeks foto's van fotograaf Bas Niemans (<http://www.photosarebullets.org/>) hebben we ook de foto's en teksten van Astrid Kroon (<http://www.kroniekttekstenfotografie.nl/>) als illustratie van de persoonlijke verhalen van de cliënten gepubliceerd.

DE SNDVU-ORGANISATIE

Doelstelling

Het doel van de stichting is in de statuten omschreven als het organiseren van noodopvang voor dakloze vreemdelingen die zonder middelen van bestaan zijn. Dit doel tracht de stichting te bereiken door:

- de tijdelijke opvang van vreemdelingen aan de hand van de criteria welke worden getoetst door stichting INLIA in Groningen. INLIA staat voor Internationaal Netwerk van Lokale Initiatieven ten behoeve van Asielzoekers. INLIA is een netwerk van geloofsgemeenschappen en lokale kerken behorend tot velerlei denominaties.
- het organiseren en coördineren van de uitvoering van deze opvang, de samenwerking van vrijwilligers en andere acties;
- het stimuleren van overleg tussen plaatselijke overheden met betrekking tot spreiding van de opvang van dergelijke vreemdelingen;
- het werven van fondsen. De stichting wordt per 1 januari 2010 door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI);

De stichting is voor het bereiken van haar doel vrijwel volledig afhankelijk van financiële ondersteuning door de gemeente Utrecht.

Bestuur

De bestuurssamenstelling is in 2016 gewijzigd. De heer Hans Beemer (portefeuille personeel) vertrok na het volbrengen van 3 termijnen van 3 jaar. De heer Paul van der Waal (lid) vertrok na 2 termijnen van 3 jaar wegens verplichtingen in andere delen van het land en het buitenland. Er werden per 3 november 2016 een drietal nieuwe bestuursleden benoemd. Per eind 2016 was de samenstelling als volgt:

- Henk Brandt, voorzitter
- Frans Middelham, secretaris
- Rens Bondrager, portefeuille financiën
- Marion Wiendels, portefeuille personeel
- Lucille van Wijnbergen, lid
- Marie-José Spithoven, lid

Het bestuur vergaderde in 2016 in totaal 7 keer. Tijdens de vergaderingen behandelde het bestuur de ontwikkelingen in de politiek en de eventuele consequenties daarvan voor de stichting. Veel aandacht was er voor de samenwerking met andere organisaties binnen de gemeente Utrecht, de huisvestingsproblematiek vanwege de weigering tot verhuur door één van de corporaties, de vervulling van de vrijgekomen plaatsen in het bestuur en de steeds verdergaande beperkingen door banken bij het verstrekken van contant geld bedoeld voor de betaling van de leefgeld. Er was met ambtenaren van de gemeente Utrecht veelvuldig contact onder andere vanwege de Bed, Bad en Brood problematiek, er was het bezoek van de wethouder en het bezoek van een PvdA-delegatie van Europarlementariërs.

Elke vergadering wordt er gekeken naar de stand van zaken met betrekking tot de financiën, in relatie tot begroting en lopend resultaat. Verder komen aan bod personele zaken met betrekking tot de medewerkers, zoals werkdruk, functionerings- en beoordelingsgesprekken, de vervanging tijdens zwangerschap en ziekte.

Team

Het afgelopen jaar vertrokken er geen medewerkers en werden er ook geen nieuwe medewerkers aangetrokken. In verband met de toegenomen werkdruk op het gebied van juridische ondersteuning werd per 1 januari 2016 een nieuwe medewerker aangetrokken.

Eind 2016 bestaat het team van de SNDVU uit 6 medewerkers (totaal 4,6 fte) die elk vanuit hun achtergrond en ervaring ondersteuning bieden aan de cliënten van de SNDVU. Een medewerker (0,875 fte) is langdurig ziek.

De leden van het team hebben elk hun eigen taken en verantwoordelijkheden. Om de continuïteit van de begeleiding te waarborgen is iedereen op de hoogte van elkaars werkzaamheden zodat bij calamiteiten ingesprongen kan worden.

Rana van den Burg, Dominique van Huijstee en Marion van den Heuvel zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van de juridische dossiers. Daarin hebben ze elk hun gespecialiseerde taken.

Marsha Man is verantwoordelijk voor de woonbegeleiding in de huizen, de intakes van de mensen en de spreekuren. Zij zorgt voor de plaatsingen in de huizen, een goede sfeer en organiseert activiteiten al dan niet in samenwerking met vrijwilligers. Ook is zij verantwoordelijk voor de website van de organisatie, de selectie en het contact met de vrijwilligers, en de selectie, aanstelling en begeleiding van de stagiaires.

Miep Harskamp houdt zich bezig met de financiën van de organisatie. Haar taak is ervoor te zorgen dat iedereen wekelijks zijn leefgeld krijgt en dat alle kosten rondom de organisatie betaald worden.

Frank Leemans is verantwoordelijk voor de materiële zaken rondom de huizen. Hij houdt toezicht op het gebruik van energie en water, regelt de verhuizingen en inrichtingen en verricht kleine reparaties. Frank heeft goede contacten met de cliënten en ondersteunt deze ook bij technische vragen op het gebied van computers.

Wegens langdurige ziekte van de coördinator Gonnie Castelijns werd Rana van den Burg benoemd tot plaatsvervangend coördinator. Zij is verantwoordelijk voor een goede algemene gang van zaken, brengt verslag uit aan het bestuur en de gemeente en onderhoudt overige externe contacten.

Huisvesting

De SNDVU is gehuisvest in ruimtes van het voormalige klooster van de Sint Dominicusparochie. Met de op 1 januari 2011 geëffectueerde fusie is de Sint Dominicusparochie met nog 5 andere parochies in Utrecht-West, opgegaan in de St. Ludgerusparochie. Inmiddels is de Dominicuskerk "aan de eredienst onttrokken" en wordt er alweer toegewerkt naar een fusie van alle parochies in Utrecht tot één grote stadparochie. Hoewel er in die constellatie sprake is van lokale gemeenschappen, bestaat daarom nog steeds de kans dat de kerk wordt verkocht, zij het dat het niet makkelijk zal zijn aan de daaraan verbonden voorwaarden te voldoen. De eventuele gevolgen hiervan zijn voor de huurders van ruimte in dit kerkcomplex nog niet te overzien.

OVERLEG MET ANDERE ORGANISATIES

Op initiatief van de SNDVU is in 2015 gestart met een bestuurlijk overleg tussen de organisaties die zich in Utrecht op enige wijze bezig houden met de problematiek en de opvang van asielzoekers. Deelnemers aan dit overleg waren bestuursleden of afgevaardigden van het bestuur van Stichting-Lauw-Recht (STIL), Vluchtelingenwerk Midden Nederland, Stichting Agnes van Leeuwenberch, Stichting de Tussenvoorziening, Stichting Toevlucht, Stichting Seguro, Villa Vrede en Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders.

Het secretariaat wordt gevoerd door de SNDVU. In totaal werd 6 keer vergaderd. De onderwerpen welke aan de orde kwamen, betroffen vooral het opstellen van notities ten behoeve van de gemeente over de stroomlijning van de opvang (inclusief criteria voor opvang), het benoemen van knelpunten in de opvang van ongedocumenteerde vrouwen, het categoriseren van het begrip uitzichtlozen in de opvang (en het bepalen van de omvang ervan), het gemeentelijk Financieringskader in relatie tot het mislukken van het BBB-overleg tussen de staatssecretaris en de VNG, de subsidieverzoeken en de herijking van het beleid van de gemeente.

FINANCIËN

Overzicht Baten en Lasten t.o.v. voorgaande jaren

Hieronder is een overzicht opgenomen van de baten en lasten van de SNDVU in 2016. Daarbij zijn tevens de baten en lasten over het jaar 2015 opgenomen en worden materiële verschillen kort toegelicht.

Tabel 6. Overzicht Baten en Lasten

	2016 (EUR)	2015 (EUR)
Subsidiebaten	615.000	580.000
Giften en baten uit fondsenwerving	1.751	3.902
Overige baten	-	280
Baten	616.751	584.182
Activiteitenkosten	296.774	301.969
Overige Opbrengsten	-	3.908
Bruto exploitatieresultaat	319.977	286.121
Personeelskosten	307.472	272.036
Overige Bedrijfskosten	40.732	37.921
Exploitatieresultaat	-28.227	-23.836
Saldo van rentebaten en rentelasten	-787	1.252
Resultaat	-29.014	-22.584

Na een tweetal jaren met positieve resultaten (EUR 14.374 (2014) respectievelijk EUR 39.740 (2013)) zijn zowel het financiële jaar 2015 (-/EUR 22.584) als 2016 afgesloten met een negatief resultaat. Voor het jaar 2016 bedroeg het resultaat EUR 29.014 negatief.

Over 2016 is een hogere subsidie gekregen van de Gemeente Utrecht, met name met het oog op het dekken van gestegen personeelskosten. De hogere subsidie (+/EUR 35.000) is inderdaad nagenoeg gelijk aan de stijging van de personeelskosten (+/EUR 35.436). Voor het overige is in 2015 een eenmalige bate gerealiseerd uit hoofde van een samenwerkingsproject met een derde partij (eenmalige opbrengst van EUR 3.908), werd rente ontvangen op banktegoeden (EUR 2.030) waar dat in 2016 niet langer het geval was en werden er in 2016 meer kosten gemaakt voor juridische advisering in verband met verzuim van een werknemer alsmede bestuurskosten.

Aangezien voor het overige de inkomsten en uitgaven beperkt afwijken van het jaar 2015, leidt dit tot een negatief resultaat van EUR 29.014.

Vaststellingen, Lopende Subsidies en Aanvragen

De Gemeente Utrecht heeft ons op 15 april 2017 bericht dat zij onze aanvraag tot vaststelling voor de subsidieperiode van 1 januari 2015 tot en met 31 december 2015 (dossiernummer 2310635) heeft getoetst en heeft besloten de subsidie vast te stellen op een bedrag van € 580.000,00 hetgeen overeenkomt met het verleende bedrag.

Voor 2017 heeft de Gemeente Utrecht € 640.00,00 beschikbaar gesteld (dossiernummer 3908914). Deze subsidie loopt over de periode 01-01-2017 t/m 31-12-2017. De beschikking is conform de aanvraag van de SNDVU en de door de SNDVU opgestelde begroting.

GOVERNANCE CODE

Inleiding

In de ASV 2008 van de gemeente Utrecht staat dat alle organisaties die subsidie ontvangen van de gemeente Utrecht dienen te voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de Governance Code voor goed bestuur van hun eigen branche. Het voldoen aan de Governance Code is nadrukkelijk anders dan het volgen van de Governance Code. De gemeente Utrecht vraagt om aan alle eisen te voldoen, terwijl bij het volgen het voldoende is als wordt uitgelegd waarom aan bepaalde niet wordt voldaan.

Omdat onze organisatie meer dan 1 fte betaald personeel in dienst heeft, volstaat het niet om alleen te voldoen aan de Utrechtse Voorwaarden voor goed bestuur.

Als organisatie vinden wij dat wij moeten voldoen aan de Governance Code van onze branche welke wordt aangeduid met het begrip "Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening". Deze branche heeft een eigen Governance Code.

Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening

De Governance Code Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening kent drie verschillende structuren. De SNDVU is een kleine vrijwilligersorganisatie met een bestuur bestaande uit vrijwilligers. Er is geen directie aangesteld, en er is een directe band tussen de coördinator / medewerkers en het bestuur.

De op onze branche van toepassing zijnde Governance Code begint met het vaststellen van de meest relevante structuur voor onze stichting. We kiezen voor het model: "Instruerend Bestuur". De Governance Code beschrijft voor dit model dat het bestuur het beleid ontwikkelt en de coördinator en medewerkers instrueert en eventueel ook zelf werkzaamheden uitvoert.

Voor de verdere inhoud van de code verwijzen we naar de uitgever MO groep Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening, gevestigd aan de Admiraal Helfrichlaan 1 in Utrecht. De code is te downloaden van de website van de gemeente Utrecht.

Eigen Verklaring

Bij het doen van aanvragen voor subsidie, eist de gemeente Utrecht de invulling van een Eigen Verklaring, gebaseerd op de relevante code. Eventuele afwijkingen en artikelen waaraan niet kan worden voldaan moeten expliciet worden benoemd. In de op 30 september 2015, tezamen met de subsidieaanvraag voor 2016, ingevulde en toegezonden Eigen Verklaring hebben we het volgende opgemerkt bij punt 6b "Aan welke eisen kan uw organisatie helemaal niet voldoen?"

II.12 Het betrekken van een externe partij ter bespreking van het eigen functioneren kost (veel) geld. Overigens is in het verleden bij een bepaald probleem wel degelijk een bemiddelende externe partij ingeschakeld.

WET NORMERING TOPINKOMENS

Ingevolge deze wet is de SNDVU verplicht de gegevens van haar "topfunctionarissen" *ongeacht de hoogte van het inkomen* op te geven bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Voor andere medewerkers dient dat te gebeuren bij een bezoldiging of ontslagvergoeding boven de € 179.000,00.

De openbaarmaking van bezoldigingsgegevens in jaarrekening of jaarverslag is één van de essentiële onderdelen van de wet. Teneinde hieraan te voldoen, vermelden we hier dat de som van de personeelskosten van alle medewerkers in 2016 in de jaarrekening is vastgesteld op € 307.472,00, dat geen ontslagvergoedingen zijn uitgekeerd en dat de bestuursleden hun functie vrijwillig vervullen en daarbij afzien van de vrijwilligersvergoeding.

Er heeft zich derhalve op geen enkel punt een overschrijding van de WNT-normen voorgedaan.

AFKORTINGEN EN VERKLARENDE WOORDENLIJST

Altrecht / GGZ	Altrecht is een instelling voor geestelijke gezondheidszorg, waar mensen met psychiatrische ziekten terecht kunnen voor specialistische hulpverlening. Ook biedt Altrecht consultatie aan collega-professionals en andere instellingen op het gebied van de (geestelijke) gezondheidszorg. www.altrecht.nl
Art.64	Beschrijft medische noodzaak om (kortdurend) in Nederland te verblijven, wegens onmogelijkheid te kunnen vertrekken bijv. door zwangerschap etc.
ASV	Algemene subsidieverordening van de Gemeente Utrecht
AZC	Asielzoekerscentrum
BBB+ of BBBB	Bed, Bad, Brood en Begeleiding
B8-vergunning	Tijdelijke verblijfsvergunning bij aangifte van mensenhandel
BMA	Bureau Medische Advisering van de IND
Bridge to Better	Een organisatie die mensen helpt bij vrijwillige terugkeer. www.slimbedrijvenvinden.nl/bridge-to-better-foundation
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers. www.coa.nl
CVZ	College voor Zorgverzekeringen, oude benaming, tegenwoordig Zorginstituut Nederland. www.zorgwijzer.nl
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek. www.dienstterugkeerenvertrek.nl
ECSR	Comité voor Sociale Rechten van de Raad van Europa
EHRM	Europese Hof voor de Rechten van de Mens
EVRM	Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
EX-AMA	Inmiddels niet meer minderjarige alleenstaande asielzoeker
Ex-AMA team	Onderdeel van Vluchtelingenwerk, verantwoordelijk voor de sociaal-juridische begeleiding van Ex-AMA's.
GG&GD	Gemeentelijke Geneeskundige en Gezondheidsdienst. www.utrecht.nl/volksgezondheid
HASA	Herhaald asielverzoek
HIV	Humaan Immunodeficiëntie Virus
Huize Agnes	Huize Agnes biedt een tijdelijke opvang aan vrouwen en hun kinderen die zonder geldige verblijfspapieren in Nederland verblijven. www.agnesvanleeuwenberch.nl
HVO	Hulpverlenersoverleg
IMMO	Instituut voor mensenrechten en medisch onderzoek. www.stichtingimmo.nl
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst. www.immigratiedienst.nl

INLIA	International Network of Local Initiatives with Asylumseekers. www.inlia.nl
IOM	International Organization for Migration. www.iom.int
LOS	Stichting Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt. www.stichtinglos.nl
MOB	Met onbekende bestemming vertrokken
New Dutch Connections	New Dutch Connections heeft als missie migranten en Nederlanders samen te brengen door middel van theater en beeldende kunsten. www.newdutchconnections.nl +
PKN	Protestantse Kerk in Nederland. www.pkn.nl
PTSS	Post traumatisch stress syndroom
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum. www.rocmn.nl
SDB	De Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders helpt buitenlanders die zonder inkomsten en overheidssteun in Nederland proberen te overleven. www.sdb-utrecht.nl
SEGURO	Opvangorganisatie in Utrecht voor ongedocumenteerden (met en zonder asielachtergrond) met medische/psychische problematiek. www.seguro-opvang.nl .
SLEEPINN	Reguliere daklozenopvang in Utrecht. www.tussenvoorziening.nl)
SNDVU	Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht
Soroptimistclub	Soroptimisten zetten hun kennis en vaardigheden in om wereldwijd de posities van vrouwen en meisjes te verbeteren. www.soroptimist.nl
Stichting Emmaus	Emmaus in Utrecht vangt mensen in een probleemsituatie op, met name dak- en thuislozen en biedt hen de mogelijkheid hun leven weer op te bouwen. De organisatie zamelt tweedehands spullen in, die in de verschillende kringloopwinkels in en rond Utrecht verkocht worden. www.emmaus-utrecht.nl
Stichting Omduw	Omduw is ontstaan uit een hervormd initiatief van 1974 om in de stad Utrecht een diaconaal missionair centrum op te richten. www.stichtingomduw.wordpress.com
Stichting Present	De missie van Stichting present is "Een brug slaan tussen mensen die iets hebben te bieden en mensen die daarmee geholpen kunnen worden." www.stichtingpresent.nl
Stichting Toevlucht	Toevlucht is een nachtopvang voor ongedocumenteerde mannen in Utrecht, gestart in december 2013. www.toevluchtutrecht.nl
UAF	Stichting voor Vluchteling-Studenten. Helpt hoger opgeleide vluchtelingen met de financiering bij studie en werk. www.uaf.nl
Ubuntuhuis	Een kleinschalig buurthuis, waar mensen werken en welkom zijn die te maken hebben (gehad) met dakloosheid, armoede, sociaal isolement. www.ubuntu-huis.nl

Utrecht Cares	Utrecht Cares is onderdeel van Stichting Nederland Cares. Het ontmoeten van mensen buiten de bekende paden verbreedt de kijk op de wereld, want achter ieder mens zit een verhaal. www.utrecht.nederlandcares.nl
VBL	Vrijheid Beperkende Locatie -. www.dienstterugkeerenvertrek.nl/organisatie/locaties
Villa Vrede	Ontmoetingsplaats voor ongedocumenteerden. www.villavrede.nl
Vluchtelingenwerk	Deze vereniging is een onafhankelijke organisatie die de belangen behartigt van vluchtelingen en asielzoekers in Nederland in alle stadia van hun verblijf. www.vluchtelingenwerk.nl
Weerdsingel	Nacht- en 24 uursopvang voor ongedocumenteerde vrouwen en kwetsbare mensen, Onderdeel van www.tussenvoorziening.nl

Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht

Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht